

GHIDUL CONSUMATORULUI ELIGIBIL DE ALEGERE A FURNIZORULUI

CUPRINS

1.Sectorul energiei electrice si termice este in schimbare.....	3
2.De ce este nevoie de schimbare ?.....	3
3.Cind un consumator isi poate alege furnizorul	4
4.Am devenit consumator eligibil. Ce fac in continuare ?.....	4
5.Ce optiuni am pentru a cumpara energie electrica ?.....	5
6.Ce trebuie sa stiu cind imi aleg furnizorul ?	6
7.Cum negociez un contract de furnizare ?	7
7.1 Cererea de oferta.....	8
7.2 Analiza ofertelor furnizorilor.....	9
7.3 Decizia de alegere a furnizorului.....	10
8.Recomandari de ordin general.....	10

1. Sectorul energiei electrice și termice este în schimbare

Pretutindeni în lume sectorul energiei se confruntă cu schimbări profunde de: restructurare, liberalizare, reglementare, privatizare. Se restructurează sistemele verticale integrate, se liberalizează segmentele care se pretează la competiție - producere, furnizare, se reglementează segmentele de monopol natural- transportul și distribuția, se privatizează acolo se dorește competiția.

În România:

Prin OUG 63/98 privind energia electrică și termică se asigură cadrul legislativ de promovare a unei economii de piață concurențiale în sectorul energiei, cu respectarea obligațiilor internaționale asumate de statul român și armonizarea reglementărilor naționale cu prevederile directivelor Uniunii Europene în domeniu.

S-a înființat Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei – ANRE ca instituție publică autonomă de interes național cu personalitate juridică, cu misiunea de a crea și aplica sistemul de reglementări, necesar funcționării sectorului și pieței energiei electrice și termice în condiții de eficiență, concurență, transparență și protecție a consumatorilor- HG 29/98.

S-au separat juridic activitățile de producere, transport/dispachizare și distribuție/furnizare a energiei electrice, se înființează Compania Națională de Electricitate – S.A., Societatea Națională "Nuclearelectrica" – S.A. și Regia Națională pentru Activități Nucleare prin reorganizarea Regiei Autonome de Electricitate "RENEL", - HG 365/98.

S-au stabilit condițiile generale și procedura pentru solicitarea și acordarea autorizațiilor și licențelor pentru activitățile de producere, transport, dispachizare, distribuție și furnizare a energiei electrice și/sau termice- HG 567/99 în baza cererii ANRE a emis un număr însemnat de licențe.

S-a stabilit gradul inițial de deschidere a pieței energiei

2. De ce este necesară schimbarea?

Restructurarea și liberalizarea în sectorul energiei electrice asigură:

- Creșterea eficienței energetice;
- Reducerea costurilor și implicit a prețurilor;
- Servicii de furnizare de calitate;
- Posibilitatea consumatorilor eligibili de a negocia contracte de furnizare a energiei electrice cu furnizorii;
- Eliminarea subvențiilor; Transparență;
- Promovarea de noi investiții.

Glosar de termeni

Consumator eligibil

Consumatorul de energie electrică care are dreptul să-și aleagă producătorul (furnizorul) și să contracteze direct cu acesta energia electrică necesară, având acces la rețelele de transport și/sau distribuție.

Acces la rețea - Dreptul unui producător de energie electrică sau a unui consumator eligibil de a se racorda la rețeaua electrică de transport, precum și a oricărui consumator de a se racorda - în condițiile cerute de normele tehnice - la rețeaua electrică de distribuție.

Consumator captiv

Consumatorul de energie electrică, care contractează furnizarea energiei electrice cu un furnizor la tarife reglementate.

Furnizare - Activitatea de comercializare a energiei electrice și serviciile de măsurare a energiei vândute.

Furnizor - Persoana juridică, titulară al unei licențe de furnizare, care asigură alimentarea cu energie electrică a unui sau mai mulți consumatori, pe baza unui contract de furnizare.

Furnizare de completare

Furnizarea de energie electrică de către un titular de licență cu drepturi exclusive într-o zonă geografică, la solicitarea: unui alt furnizor, pentru a suplini orice reducere accidentală a disponibilității sale în furnizarea energiei electrice unor consumatori amplasați în acea zonă geografică; unui consumator eligibil amplasat în zona geografică, pentru a suplini deficitul apărut accidental între necesarul total de energie electrică al acestuia și capacitatea furnizorilor curenți.

3. Când un consumator își poate alege furnizorul?

Un consumator de energie electrică [și poate alege furnizorul dacă este eligibil.

Consumatorii eligibili sunt selectați dintre consumatorii finali de energie electrică care îndeplinesc cerințele și criteriile prevăzute în Regulamentul de acreditare a consumatorilor de energie electrică, în limita gradului legal de deschidere a pieței.

Gradul de deschidere al pieței energiei se stabilește prin hotărâre de guvern.

Gradul inițial de deschidere a pieței energiei electrice a fost stabilit prin Hotărârea de Guvern nr. 122/2000 de până la 10% din consumul final de energie electrică al anului 1998.

Liberalizarea pieței energiei electrice este un proces progresiv. În funcție de evoluțiile economice viitoare și a rezultatelor procesului de privatizare, este posibilă acreditarea tuturor consumatorilor industriali cu un consum de cel puțin 100 GWh/an - 25% gradul de deschidere a pieței și continuarea acreditării consumatorilor industriali cu un consum de cel puțin 40

4. Am devenit consumator eligibil. Ce fac în continuare?

Pentru a putea cumpăra de pe piața angro de energie electrică consumatorul eligibil se înscrie la Operatorul comercial. Înscrierea se face numai pentru locul de consum pentru care a obținut acreditarea drept consumator eligibil.

La înscriere la Operatorul comercial consumatorul eligibil prezintă lista punctelor de delimitare cu specificarea caracteristicilor tehnice ale grupurilor de măsur.

Contractele încheiate de către consumatorul eligibil cu ceilalți participanți la piață, se pot derula numai după înregistrarea acestora la Operatorul comercial. Înregistrarea contractelor la Operatorul comercial precum și modul de desfășurare a relațiilor dintre consumatorul eligibil și Operatorul comercial sunt furnizate în "Instrucțiunile privind participarea la piața angro de energie electrică din România", elaborate și puse la dispoziție de Operatorul comercial.

Glosar de termeni

Cod comercial al pieței angro de energie electrică - Colectia de reglementări referitoare la relațiile comerciale pe piața angro a energiei electrice (definirea participantilor și a regulilor pieței: înregistrare, ofertare, efectuare plăți, încheiere de tranzacții, constituire garanții, regularizări, penalități financiare, etc)

Cod de măsurare - Ansamblu de reglementări ce se aplică activităților de măsurare a cantităților de energie electrică tranzactionate între persoane fizice și/sau juridice, de înregistrare, transmitere și prelucrare a acestor informații.

Grup de măsurare a energiei electrice - Ansamblu format din transformatoarele de măsurare și contorul aferent măsurării cantităților de energie electrică tranzactionată.

Interval bază de decontare - O perioadă de timp de o oră cu începere din prima secundă a orei oficiale a României.

Licența de furnizare a energiei electrice - Act juridic, emis de autoritatea competentă, prin care se acordă o permisiune unei persoane juridice, de furnizare (comercializare) a energiei electrice

Loc de consum - Amplasamentul instalațiilor de utilizare ale unui consumator, inclusiv a subconsumatorilor săi, unde se consumă energia electrică furnizată prin una sau mai multe instalații de alimentare. Un consumator poate avea mai multe locuri de consum.

Operator de distribuție - Entitate operațională care deține, exploatează, întreține, modernizează și dezvoltă rețeaua electrică/termică de distribuție.

5. Ce opțiuni am pentru a cumpara energie electrică?

Consumatorul eligibil

- are acces reglementat la rețelele de transport și distribuție pentru transportul, respectiv distribuția energiei electrice contractate cu furnizorii.
- poate încheia contract/contracte pentru transportul/distribuția energiei electrice achiziționate, dar de regulă aceste contracte se încheie de către furnizor.

Consumatorul eligibil are următoarele opțiuni de cumpărare a energiei electrice:

- **să încheie contract de furnizare cu actualul furnizor** la tarifele reglementate pentru consumatorii captivi fără a utiliza drepturile oferite de calitatea de consumator eligibil;
- **să aleagă alt furnizor:**
  - care contractează pentru energia electrică livrată consumatorului, serviciile de transport și/sau de distribuție a energiei electrice;
  - care nu contractează pentru energia electrică livrată consumatorului serviciile de transport și/sau distribuție aferente energiei electrice contractate; consumatorul eligibil încheie în nume propriu, după caz, contractat(e) pentru serviciile de transport și distribuție a energiei electrice;
- **să se asocieze la un grup de cumpărători** - soluție de perspectivă;
- **să importe;**
- **Să cumpere pe piața spot**

Pentru acoperirea cererii de energie electrică, în situații accidentale, furnizorul poate, la cererea consumatorului eligibil, să încheie un contract de furnizare de completare a energiei electrice cu titularul licenței care are exclusivitate de furnizare în zona geografică în care este amplasat acel consumator.

Tarifele pentru achiziționarea energiei electrice în regim de completare sunt tarife reglementate.

În oferta sa furnizorul va detalia structura energiei electrice achiziționate pentru consumatorul eligibil

Grup de cumpărători - cumpărător agregat

Grupul de cumpărători numit și agregat încheie acorduri de cumpărare cu furnizorii de energie electrică la prețuri și în termene avantajoase pentru membrii săi, îmbunătățind poziția pe piața a consumatorilor față de furnizori. Aceste grupuri pot fi asociații comerciale, organizații nonprofit, municipalități etc.

Beneficiile grupului de cumpărători

De grupurile de cumpărători abeneficiază în egală măsură atât consumatorii cât și furnizorii. Membrii grupurilor de cumpărători pot beneficia de reduceri de prețuri, asistență pentru îmbunătățirea eficienței energetice, alte informații necesare. Furnizorii beneficiază de încheierea unui singur contract pentru mai mulți consumatori.

În țările unde astfel de grupuri există ele primesc pentru această activitate licența emisă de autoritatea de reglementare.

6. Ce trebuie să știu când îmi aleg furnizorul?

Consumatorului eligibil i se recomand` să devină informat în necesare în procesul de alegere a furnizorului care să-i permit` lansarea unor cereri de ofertă, analiza și compararea ofertelor furnizorului și anume:

- a) nivelul consumului anual de energie electrică structurat:
  - pe luni;
  - zile caracteristice;
  - intervale bază de decontare;

a) cum este prevăzut în anexele 2 și 3 din contractul – cadru de furnizare a energiei electrice consumatorilor eligibili.

- b) structura prețului energiei electrice furnizate;
- c) tarifele reglementate;
- d) prevederile cuprinse în licențele de furnizare, standardele de performanță;
- e) prețul de referință - prețul de revenire rezultat din aplicarea tarifului reglementat pe care l-ar alege consumatorul dacă ar fi consumator captiv.

Ofertele de preț ale furnizorilor se compară cu prețul de referință.

Prețul energiei electrice furnizate consumatorului eligibil cuprinde două componente:

- a) o componentă rezultat din aplicarea tarifelor reglementate pentru diferite servicii necesare respectiv: tariful pentru serviciul de transport în care se include tarifele pentru serviciile de sistem, tariful pentru Operatorul de sistem și tariful pentru Operatorul comercial - tariful pentru serviciul de distribuție, tariful pentru serviciul de furnizare;
- b) o componentă reprezentând energia electrică.

Începând din anul al doilea de la deschiderea pieței energiei electrice, un consumator, de la data acreditării drept consumator eligibil are la dispoziție o lună de zile pentru a încheia un contract de furnizare a energiei electrice cu un nou furnizor. În acest interval de timp după alegerea furnizorului, consumatorul are la dispoziție cinci zile lucrătoare în care poate să-și schimbe opțiunea fără a suporta penalizări. După încheierea termenului de o lună de zile orice alegere este fermă, iar condițiile de schimbare a furnizorului se negociază prin contract.

Glosar de termeni

Operator comercial - Entitatea operațională a Companiei Naționale de Electricitate S.A. care asigură (mijlocește), pe piața energiei, încheierea aranjamentelor comerciale cu energie electrică, referitoare la cantitățile tranzacționate și la preț.

Operator de sistem - Entitatea operațională a Companiei Naționale de Electricitate S.A. care asigură funcționarea coordonată a instalațiilor de producere, transport și distribuție (la tensiunea de 110 kV) a energiei electrice și termice, componente ale SEN.

Operator de transport - Entitatea operațională a Companiei Naționale de Electricitate S.A. care deține, exploatează, întreține, modernizează și dezvoltă rețeaua de transport a energiei electrice.

Piața spot a energiei electrice - Componenta a pieței concurențiale pe care energia electrică este tranzacționată prin licitație.

Piața angro a energiei electrice - Piața pe care se tranzacționează energia electrică și serviciile aferente între participanții la piața, de regulă prin rețeaua de transport și în cantități apreciabile.

Servicii de sistem (tehnologice) - Servicii asigurate de regulă de către producători, la cererea Operatorului de sistem, pentru menținerea nivelului de siguranță în funcționare al sistemului electroenergetic, precum și a calității energiei transportate la parametri ceruți de normativele în vigoare.

7. Cum negociez un contract de furnizare?

La negocierea contractului de furnizare, consumatorul eligibil are în vedere următoarele elemente:

- Prețul;
- Durata contractului;
- Termenele și condițiile de plată;
- Serviciile suplimentare oferite de furnizor;
- Prognoza prețurilor;
- Structura ofertei de energie electrică a furnizorului;
- Condițiile de schimbare a furnizorului;
- Reputația furnizorului.

Prețurile negociate de consumatorul eligibil pot fi:

- ajustabile [în cazul depășirii unei anumite valori de referință, convenită între părți, de exemplu nivelul prețului mediu la energia electrică de pe piața reglementată]. În astfel de cazuri prețul negociat este mai mic decât prețul mediu de pe piața reglementată;
- fixe pe o perioadă de timp. Dacă prețurile cresc [în această perioadă beneficiul este de partea consumatorului, în beneficiul este de partea furnizorului dacă prețurile scad. În astfel de situații prețurile negociate sunt relativ mai mari, furnizorul garantează menținerea prețului negociat;
- convenite [între părți după orice altă schemă].

Durata contractului se negociază. De regulă prețurile negociate în contractele pe un an de zile sunt mai mici, dar pot crește la o nouă renegociere mai mult decât dacă contractul ar fi fost încheiat pe o perioadă de timp mai mare.

Durata pentru care se încheie contractul de furnizare nu va fi mai mare de perioada pentru care furnizorul deține licență de furnizare.

Glosar de termeni

Sectorul energiei electrice și termice - Ansamblul activităților economice, activităților și instalațiilor aferente, de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei electrice și termice

Serviciul de distribuție al energiei electrice - Activitate organizată pentru transmiterea energiei electrice prin rețelele cu tensiunea de cel mult 110kV de la transportator sau producători până la instalațiile consumatorilor finali de energie electrică

Serviciul de transport al energiei electrice - Asigurarea transmiterii unei cantități precizate de energie electrică activă între două sau mai multe puncte ale SEN, prin rețeaua electrică de transport și îndeplinind prevederile normativelor privind siguranța și calitatea

Sistemul Electroenergetic Național - SEN - Ansamblul instalațiilor electroenergetice interconectate, situate pe teritoriul țării, prin care se realizează producerea, transportul, distribuția și utilizarea energiei electrice

Consumatorul eligibil poate solicita furnizorului unele servicii suplimentare referitoare - spre exemplu - la:

- asumarea de c`tre furnizor a riscurilor [n cazul intreruperii aliment`rii cu energie electric` din culpa furnizorului \n @nd seama de caracteristicile procesului tehnologic al consumatorului;
- cerin`le suplimentare de calitate a energiei electrice furnizate fa` de cele prev`zute in Standardul de performan` pentru serviciul de furnizare a energiei electrice, necesare desf`jur`rii procesului tehnologic;
- consultan` privind managementul curbei de sarcin` [n vederea sc`derii nivelului consumului \i a cre`terii eficien`ei energetice.

O list` a unor servicii suplimentare poate fi preluat` de la capitolul obligatii ale furnizorului, prev`zute [n contractul cadru de furnizare a energiei electrice consumatorilor captivi.

{n scopul negocierii contractului de furnizare a energiei electrice consumatorul eligibil are [n vedere urm`toarele trei etape:

- formularea cererilor de ofert`;
- evaluarea ofertelor furnizorilor;
- decizia de alegere a furnizorului.

7.1 Cererea de ofertă

Consumatorul eligibil [ntocme]te cererea de ofert`, care con`ine, [n principal:

- Descrierea activit`ii \i caracteristicilor procesului tehnologic din profilul s`u de activitate;
- Cererea de energie electric` pe durata contractului, structurat` pe zile standard \i IBD care trebuie asigurat`;
- Op`iunea privind tipul de pre` pe care dore]te s`-l negocieze;
- Clauze referitoare la preluarea de c`tre furnizor a riscurilor [n cazul unor pagube produse consumatorului din vina furnizorului;
- Condi`ii \i termene de plat` a facturilor;
- Serviciile suplimentare dorite;

Consumatorul eligibil transmite cererea sa de ofert` eventualilor furnizori cu care ar dori s` incheie contratul de furnizare \i pe baza c`reia furnizorii \i adreseaz` propriile oferte.

Exemplul din tabelul 1 poate fi un model de ofert` ce va fi completat` de furnizor.

Tabelul 1

	<i>Furnizorul A...</i>	<i>Furnizorul N</i>
<i>Numele Furnizorului Persoana de legatura Telefon, Fax</i>		
<i>Oferta de pret Structura preturilor</i> - pret productie - pret transport - pret distributie - pret furnizare		
<i>Durata contractului</i>		
<i>Termen de plata</i>		
<i>Structura ofertei de energie electrică</i>	<i>% hidro(nu mai mult de procentul impus) % nuclear %carbune % gaze naturale % pacura % altele</i>	<i>% hidro(nu mai mult de procentul impus) % nuclear %carbune % gaze naturale % pacura % altele</i>
<i>Penalizari pentru schimbare furnizor inainte de termenul contractual</i>		
<i>Alte tarife:</i> - Servicii de sistem - Operatorul de Sistem - Operatorul Comercial		
<i>Servicii suplimentare</i>		

7.2 Analiza ofertelor furnizorului

Consumatorul eligibil analizează ofertele primite de la furnizori:

- comparând prețurile oferite cu prețului său de referință;
- verificând dacă sunt corect aplicate tarifele reglementate;
- sunt satisfăcute cerințele suplimentare solicitate,
- furnizorul a înțeles profilul său de activitate și, cerințele impuse de caracteristicile procesului tehnologic.

Serviciile suplimentare oferite de furnizor se pot nota prin acordarea unui punctaj în funcție de importanța pe care o dă consumatorul. Compararea ofertelor pe lângă nivelul prețurilor va ține seama și de punctajul acumulat de furnizor la serviciile oferite.

7.3 Decizia de alegere a furnizorului

Decizia finală a consumatorului eligibil de alegere a furnizorului va corela nivelul prețului oferit de furnizor cu serviciile oferite de acesta, termenele și condițiile de plată.

8. Recomandări de ordin general

Consumatorii eligibili pot încheia contracte de furnizare numai cu acei furnizori care dețin licență de furnizare. Lista acestora este pusă la dispoziție pe site-ul ANRE la adresa <http://www.anre.ro>. În anexă se pot găsi furnizorii deținători de licență până la data emiterii prezentului ghid.

În vederea creșterii puterii de negociere a consumatorilor eligibili aceștia pot constitui o comisie de negociere a contractelor de furnizare cu furnizorii de energie electrică.

Pentru întocmirea cererii de ofertă în procesul de negociere consumatorii eligibili pot apela la societăți de consultanță specializate.

Pentru rezolvarea neînțelegerilor precontractuale consumatorii eligibili sau furnizorii de energie electrică pot să se adresează pentru soluționare la ANRE.

Pentru rezolvarea disputelor apărute în tranzacțiile efectuate pe piața spot consumatorii eligibili sau furnizorii de energie electrică se adresează Comitetului pentru Arbitrarea Disputelor pe Piața Spot – CADPS.